



EUROPE DIRECT BRUNTÁL



**Práva studentů
Evropské unie**



Cestování



Cestovní doklady

- **Cestovní pas**
- **Občanský průkaz**

Od vstupu České republiky do Evropské unie (1. května 2004) je možné kromě cestovního pasu využít pro cestování po EU také občanský průkaz. Cestovní doklady musí být platné v době opouštění území jiné země. Více se dozvíte na <http://europa.eu/> (cestování).

Cestování a Schengen

Schengenský prostor tvoří 22 členských zemí EU (kromě Bulharska, Chorvatska, Irska, Kypru, Rumunska a Spojeného království), ale i Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, třebaže nejsou členy EU.

Schengen je označení pro spolupráci států na základě tzv. schengenských pravidel, která jsou součástí právních předpisů EU. Těmito pravidly se ruší hraniční kontroly mezi zúčastněnými státy, jejichž absence je vyvažována komplexně pojatým systémem opatření v oblastech jako např. společná vízová politika, zavádění účinných kontrol na vnějších hranicích Unie apod. Více informací naleznete na <http://www.mvcr.cz/> (EU: Schengen).

Při cestě do nebo ze země, která je mimo schengenský prostor nebo při překročení vnějších hranic EU musíte předložit platný cestovní doklad.

Cestovní pas a občanský průkaz mějte u sebe i při cestování po zemích v schengenském prostoru, jelikož můžete být vyzváni k jeho předložení, abyste prokázali svou totožnost (popř. z bezpečnostních důvodů).

Víza

Pro cestování v rámci EU nepotřebujete vízum.

Euro a další měny v EU

Euro je zákonným platidlem v 18 zemích EU (Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Lotyšsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko) a označuje se symbolem €. Více na <http://europa.eu/> (cestování: peníze a poplatky).

V ostatních zemích, které dosud euro nepřijaly, je zákonným platidlem jejich národní měna. (Bulharsko-bulharský lev/BGN, Česká republika-česká koruna/CZK, Dánsko-dánská koruna/DKK, Chorvatsko-chorvatská kuna/HRK, Litva-litevský litas/LTL, Maďarsko- maďarský forint/HUF, Polsko-polský zlotý/PLN, Rumunsko-rumunské leu/RON, Švédsko-švédská koruna/SEK, Spojené království-britská libra/GBP).

Nakupování v rámci EU

Pokud si koupíte nebo dovážíte věci pro svou osobní potřebu a nikoli na další prodej, neexistují při cestování mezi zeměmi EU žádná omezení.

Při koupi nebo dovozu tabáku a alkoholu si každá země EU může stanovit orientační množství, které ještě považuje za přiměřené pro osobní potřebu. Orientační maximální množství nesmí být vyšší než: 800 cigaret, 400 doutníků, 200 doutníků, 1 kg tabáku, 10 litrů destilátu, 90 litrů vína (z toho max. 60 litrů vína šumivého) a 100 litrů piva. Více informací naleznete na <http://europa.eu/> (cestování: co se smí nebo nesmí převážet).

Telefonování v rámci EU

Pro mezinárodní telefonické hovory platí v celé EU předvolba 00. Směrová čísla jednotlivých zemí jsou:

Belgie: 32, Bulharsko: 359, ČR: 420, Dánsko: 45, Estonsko: 372, Finsko: 358, Francie: 33, Chorvatsko: 385, Irsko: 353, Itálie: 39, Kypr: 357, Lotyšsko: 371, Litva: 370, Lucembursko: 352, Malta: 356, Maďarsko: 36, Německo: 49, Nizozemsko: 31, Polsko: 48, Portugalsko: 351, Rakousko: 43, Rumunsko: 40, Řecko: 30, Slovinsko: 386, Slovensko: 421, Spojené království: 44, Španělsko: 34, Švédsko: 46.

Když při svých cestách po EU používáte mobilní telefon (pro telefonování, posílání sms zpráv nebo stahování dat), je váš operátor limitován určitými horními hranicemi sazeb, které vám může účtovat. Maximální sazby jsou:

Odchozí hovory (za minutu)	0,19 €
Příchozí hovory (za minutu)	0,05 €
Odchozí SMS (za 1 SMS)	0,06 €
Internet (stahování dat za 1MB)	0,20 €

Při překročení hranice jiného členského státu obdržíte SMS zprávu, která vás informuje o cenách za odchozí a příchozí telefonáty. Tato SMS je zdarma. Zároveň vám musí být poskytnuto kontaktní číslo, na kterém se můžete dozvědět více informací. Další informace naleznete na <http://europa.eu/> (cestování: peníze a poplatky).

Práva cestujících

Při nákupu jízdenky nebo letenky vám nesmí být účtována vyšší cena jen proto, že ji kupujete ze zahraničí, nebo z důvodu vaší státní příslušnosti.

Pokud je váš spoj zrušen nebo zpožděn, dopravce je povinen vám během čekání poskytnout adekvátní informace o aktuální situaci.

Informujte se o svých právech na: <http://europa.eu/> (cestování: práva cestujících).

Cesty autobusem – dálkový spoj (více než 250 km)

Jestliže je váš dálkový spoj zrušen nebo je jeho odjezd zpožděn o více než 2 hodiny, máte na výběr:

- buď vám dopravce vaši jízdenku proplatí, případně vám nabídne bezplatnou dopravu do výchozího bodu vaší
- cesty, nebo vám zajistí bezplatnou náhradní přepravu do cílové destinace v nejbližším možném termínu.

Pokud vám dopravce v té chvíli žádnou z těchto možností nenabídne, můžete později podat stížnost a požadovat vrácení peněz za jízdenku a také odškodnění ve výši 50 % ceny jízdenky.

Jestliže měla vaše cesta trvat déle než 3 hodiny a váš odjezd je opožděn o více než 90 minut nebo je zrušen, máte rovněž nárok na:

- občerstvení – úměrné k době čekání nebo délce zpoždění
- ubytování – pokud je nutný nocleh (maximálně 2 noci a maximálně 80 eur za noc). Dopravce nemá povinnost ubytování zajistit v případě, že ke zpoždění došlo v důsledku mimořádných povětrnostních podmínek nebo živelné pohromy.

Pokud jste se během nehody dálkové autobusové linky zranili nebo došlo ke ztrátě nebo poškození vašich zavazadel, máte nárok na odškodnění.

Cesty vlakem

Pokud vám je oznámeno, že do cílového bodu spoj dorazí se zpožděním 1 hodinu a více, máte nárok na zrušení cesty a na vrácení peněz za jízdenku.

V některých případech mají cestující nárok na zpáteční jízdu do výchozího bodu, pokud kvůli zpoždění nelze naplnit účel cesty, nebo

- na dopravu do cílové destinace v nejbližším možném termínu
- občerstvení (úměrné době čekání)
- ubytování – pokud je nutný nocleh.

Ať už se rozhodnete pokračovat v cestě podle plánu, nebo využijete nabídku náhradní dopravy do cílové destinace, budete mít nárok na kompenzaci ve výši:

- 25% jízdného, pokud se vlak zpozdí o 1 až 2 hodiny
- 50% jízdného, pokud se vlak zpozdí o více než 2 h.

Na kompenzaci nemáte nárok, pokud jste o zpoždění byli informováni před nákupem jízdenky.

V případě, že dojde během cesty ke ztrátě či poškození odbavených zavazadel, máte nárok na kompenzaci.

Cesty letadlem

Pokud vám byl odepřen nástup do letadla nebo pokud byl váš let zrušen či došlo k prodeji více míst, než je k dispozici, máte nárok:

- na dopravu do cílové destinace náhradním způsobem za srovnatelných podmínek nebo
- na vrácení peněz za letenku a dále případně na bezplatnou dopravu do výchozího bodu vaší cesty.

V závislosti na délce plánovaného letu a délce zpoždění mají cestující také nárok na občerstvení, komunikaci (např. na bezplatný telefonický hovor) a v případě potřeby nocleh.

Pokud vám byl odepřen nástup do letadla, let byl zrušen nebo došlo ke zpoždění o 3 hodiny a více oproti údaji o příjezdu do cílové destinace uvedeném na jízdence, je dále v závislosti na vzdálenosti destinace možné žádat náhradu ve výši 250–600 eur. Pokud vám přepravce nabídne náhradní let v podobném čase, náhrada může být snížena na 50 %.

Pokud bylo vaše odbavené zavazadlo ztraceno, poškozeno nebo zpožděno, lze od letecké společnosti žádat náhradu



Studium

Vstupem do EU získali všichni čeští občané/studenti právo vzdělávat se a připravovat na budoucí povolání ve všech ostatních členských státech EU za rovných podmínek s domácími občany.

Informujte se o svém právu na studium v členských státech EU. Více informací naleznete na: <http://europa.eu/> (vzdělání a mládež).

Uznávání kreditů

V EU existuje systém (ECTS), který zajišťuje, že kredity získané během studia v jiné zemi EU budou studentům započítány domácí univerzitou.

Více informací na: <http://www.nuv.cz/>.

Vedle již zavedeného kreditního systému ve vysokém školství (ECTS) vzniká nově Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET), který je určen k usnadnění přenosu, shromažďování a uznávání výsledků vzdělávání. Více na: www.ecvet.cz.

Jazykové certifikáty

Na úrovni EU není předepsána jednotná forma jazykových zkoušek a osvědčení. Každý stát rozlišuje určité úrovně jazykových znalostí své mateřtiny a umožňuje zájemcům z jiných států získat mezinárodně uznávané certifikáty prokazující znalosti odpovídající různým stupňům osvojení daného jazyka.

V rámci iniciativy Rady Evropy byl vytvořen **Společný evropský referenční rámec** pro jazyky, který poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, zkoušek, učebnic aj. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni jednat. Více informací naleznete na: <http://www.msmt.cz/>.

Na základě hodnocení dle měřítek Společného evropského referenčního rámce je možné sestavit tzv. **Evropské jazykové portfolio**, což je doklad znalostí a úrovní ovládnutí cizích jazyků. Více na: <http://www.msmt.cz/>.

Erasmus +

Je program EU pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Cílem je rozvíjet dovednosti mladých lidí a zvýšit jejich šance získat dobré zaměstnání. V rámci tohoto programu mohou studenti vysokých škol vycestovat do zemí EU za účelem studia či absolvování stáže. Více na: <http://www.naerasmusplus.cz/>



Stáže

Stáže a pracovní umístění vám pomohou vylepšit váš životopis. Díky stáži v některé ze zemí EU se můžete naučit cizí jazyk či získat pracovní dovednosti, které byste doma jinak rozvinout nemohli.

EU umožňuje studentům či absolventům vysokých škol získat první zkušenosti s prací v institucích EU prostřednictvím absolvování stáže.

Stáže se můžete zúčastnit v níže uvedených institucích – informace hledejte v sekcích stáže/ traineeships.

Evropská komise: <http://ec.europa.eu/>

Evropský parlament: <http://www.europarl.europa.eu/>

Rada EU: <http://www.consilium.europa.eu/>

Soudní dvůr: <http://curia.europa.eu/>

Účetní dvůr: <http://eca.europa.eu/>

Evropský veřejný ochránce práv:
<http://www.ombudsman.europa.eu/>

Evropský hospodářský a sociální výbor:
<http://www.eesc.europa.eu/>

Výbor regionů: <http://cor.europa.eu/>

Pokud máte zájem o absolvování stáže nebo o práci i v dalších institucích a orgánech EU sledujte internetové stránky Evropského úřadu pro výběr personálu (EPSO): <http://europa.eu/epso/>, kde jsou zveřejněny aktuální nabídky pracovních míst.

Velmi důležité jsou i oficiální internetové stránky **Evropské informační sítě pro mládež (Eurodesk):** <http://www.eurodesk.cz/>, které obsahují aktuální nabídky práce a stáže, ale i dobrovolnictví, studia a cestování v zahraničí.

Neméně důležitý je i portál Národní agentury pro evropské vzdělávací programy, kde naleznete nabídky stáže a aktuální studijní programy. Více na <http://www.naep.cz/> (Erasmus/Aktivity/Mobility studentů/Pracovní stáž).

Dobrovolnictví



Evropská dobrovolná služba

Evropská dobrovolná služba (dále jen EDS) je jeden z pěti operativních akcí programu Mládež v akci. Umožňuje mladým lidem ve věku 18 – 30 let, aby se individuálně nebo ve skupinách zapojili do dobrovolnických projektů v zemích, jako jsou: členské země EU, členské země Evropského hospodářského prostoru, Švýcarsko, země jihovýchodní a východní Evropy, Kavkaz a další partnerské země.

Projekt EDS se může zaměřit na různá témata a oblasti s dobou trvání od 2 do 12 měsíců. Dobrovolná služba může být vykonávána v oblasti kultury, sportu, umění, sociální péče, životního prostředí atd.

Z grantu EDS je dobrovolníkovi z 90 % hrazeno cestovné (do a ze země výkonu dobrovolné služby) a plně hrazeno ubytování, strava, místní doprava, jazykový kurz, cestovní zdravotní pojištění a vypláceno kapesné (výše kapesného se odvíjí od země výkonu EDS – v průměru je to 100 € na měsíc).

Znalost jazyka hostitelské země ani dokonalá znalost anglického jazyka není potřeba – jazykový kurz Vám bude bezplatně zajištěn na místě.

Účastí v EDS získáte neocenitelné pracovní zkušenosti, dovednosti a nové znalosti, poznáte jinou kulturu, jazyk, přátele, zdokonalíte se v angličtině a mnoho, mnoho dalšího.

Více informací naleznete na: <http://www.mladezvakci.cz/> (Akce 2 – Evropská dobrovolná služba).

Jedinou podmínkou pro zapojení se do programu EDS, která je od roku 2014 součástí programu Erasmus +, je věk v rozmezí 18 až 30 let a trvalý pobyt (nebo povolení k trvalému pobytu) na území České republiky.

Hostitelská organizace informačního střediska Europe Direct (Institut pro regionální rozvoj, o.p.s.) je akreditována Českou národní agenturou pro vysílání dobrovolníků do zahraničí – v případě zájmu o EDS se obraťte na nejbližší vysílající organizaci v bruntálském okrese – na středisko Europe Direct Bruntál.

Více informací na: <http://europedirect.cz/strediska/bruntal> (Dobrovolník (EDS); popř. na <http://iregio.org> (Evropská dobrovolná služba).

Práce



Portál EURES

Jednou z možností, jak získat práci v zahraničí je využít informační a poradenské služby EURES (Evropské služby zaměstnanosti), které jsou součástí Úřadu práce ČR.

Český portál EURES - najdete zde pracovní nabídky členěné podle zemí výkonu práce, ale i životní a pracovní podmínky v jednotlivých členských státech. Více na: www.eures.cz

Evropský portál EURES - zde najdete velkou databázi volných míst, informace o pracovních a životních podmínkách – z velké většiny pouze v AJ, NJ a FJ. Můžete si zde zdarma vložit životopis či vybrat vhodnou univerzitu pro studium v rámci EU. Více na: www.eures.europa.eu

Než odjedete za prací do zahraničí – položte si tyto základní otázky, která Vám pomohou předejít nepříjemnostem:

- Nezapomněl jsem oznámit odjezd do zahraničí své zdravotní pojišťovně?
- Je činnost, kterou budu v zemi vykonávat regulovaná, příp. mám uznanou profesní kvalifikaci?
- Seznámil jsem se se sociálním systémem země a odvodem daní?
- Mám zajištěno ubytování?
- Mám dostatek finančních prostředků pro začátek?

Stejně důležité jsou i otázky po příjezdu:

- Je v zemi povinná registrace?
- Je nutnost vyřízení si sociálního, popř. daňového čísla (obdobu rodného čísla)?
- Musím žádat o povolení k pobytu (většinou pobyt delší než 3 měsíce)?
- Otevření bankovního účtu – jak na to?
- Dostávám spolu s výplatou také výplatní pásku, kde jsou uvedeny srážky ze mzdy - zdravotní pojištění, sociální pojištění, daně aj.? - **Vždy si uchovejte všechny doklady od zaměstnavatele pro případnou potřebu (pracovní smlouvu, výplatní pásky, zápočtové listy aj.). V případě, že plánujete delší pobyt, si ponechejte také letenky a jízdenky z návštěv domova** - jsou důležité při případné žádosti o podporu v nezaměstnanosti v ČR.

Veškeré informace, včetně rad, postupů a doporučení, k jednotlivým otázkám naleznete na: www.eures.cz (Vše o práci v EU/ EHP).

Soukromé pracovní agentury

Práci v zemích EU vám může zprostředkovat soukromá pracovní agentura. V případě, že se rozhodnete využít nabídky české agentury práce, ověřte si, zda má povolení Úřadu práce ČR ke zprostředkování zaměstnání.

Seznam povolených agentur práce naleznete na portálu MPSV ČR: www.portal.mpsv.cz (Zaměstnanost - agentury práce).

Agentury práce v evropských zemích nejsou oprávněny vybírat jakékoliv poplatky za zprostředkování práce od uchazečů. Pečlivě si přečtěte smlouvu s agenturou, zda podepisujete smlouvu o zprostředkování práce, nebo jen o zajištění ubytování, dopravy či asistenčních služeb.

Au-pair

Označení au-pair vyjadřuje dívku či chlapce, pomáhající hostitelské rodině v zahraničí s péčí o děti a o domácnost. Au-pair je omezeno věkem (17 - 30 let jsou hraniční hodnoty) a člověk, který chce au-pair vykonávat musí být svobodná/ý a bezdětná/ý.

Au-pair mají status hosta v hostitelské rodině, která poskytuje ubytování, stravu a kapesné. Rodina musí umožnit návštěvu jazykových kurzů a může - ale nemusí na školné přispívat.

Nejedná se o klasický pracovní poměr, tudíž hostitelská rodina nehradí zdravotní ani sociální pojištění a neodvádí za Vás daně. V případě krátkodobých pobytů (do 6 měsíců) si musí au-pair hradit zdravotní pojištění jako samoplátce v České republice. Při pobytu delším než 6 měsíců mají au-pair možnost odhlásit se z veřejného zdravotního pojištění v ČR a platit si po dobu pobytu pojištění komerční. Tento fakt je nutno po návratu zpět do ČR doložit české zdravotní pojišťovně.



Praktické informace

Sociální zabezpečení

Jednou ze základních zásad je, že občan EU je pojištěn v zemi, v níž vykonává svou pracovní činnost. V kterékoli době se na vás vztahují právní předpisy z oblasti sociálního zabezpečení pouze jediného státu.

Zdravotní pojištění

Plně zdravotně pojištěn se všemi souvisejícími právy jste pouze v zemi, v níž jste ekonomicky činný. V zemi pojištění pak máte nárok na plnou lékařskou péči dle právních předpisů daného státu.

Mimo zemi pojištění budete v ostatních státech EU, EHP a ve Švýcarsku s Evropskou kartou zdravotního pojištění posuzováni jako turisté a budete mít nárok na nezbytně nutnou zdravotní péči (úraz, nemoc), což v praxi znamená, že Vám bude poskytnuta taková zdravotní péče, abyste se kvůli svému zdravotnímu stavu nemuseli vracet do státu pojištění.

Cestovní pojištění

Doporučujeme uvedené základní zákonné pojištění doplnit některým komerčním cestovním zdravotním připojištěním v případě, kdy jedete do země, kde si místní pojištěnci zdravotní péči doplácí. Přehled o systémech zdravotní péče v jednotlivých EU zemích naleznete na: <http://www.cmu.cz/cs/propojistence/eu/postupy-zeme>.

Evropský průkaz zdravotního pojištění nenahrazuje cestovní pojištění. Nemůže se vztahovat na všechny výdaje na zdravotní péči. Nikdy se nevztahuje na náklady na zásah horské služby a případný převoz nemocného zpět na území České republiky.

Komunikace v EU

Orgány EU používají 24 úředních jazyků, ale v Evropě se mluví i mnoha dalšími, méně rozšířenými jazyky. **Naučte se říci děkuji v jazycích EU !).**

Anglicky: Thank you, bulharsky: Blagodarya, česky: Děkuji, dánsky: Tak, estonsky: Aitäh, finsky: Kiitos, francouzsky: Merci, chorvatsky: Hvala, irsky: Galic, italsky: Grazie, litevsky: Ačiü, lotyšsky: Paldies, maďarsky: Köszönöm, maltsky: Grazi, německy: Danke, nizozemsky: Bedankt, polsky: Dziękuję, portugalsky: Obrigado (jste-li muž) a Obrigada (jste-li žena), řecky: Efkaristo, rumunsky: Multumesc, slovensky: Ďakujem, slovinsky: Hvala, španělsky: Gracias a švédsky: Tack.



EUROPE DIRECT BRUNTÁL

Informační síť Europe Direct

Máte dotazy ohledně EU? Služba Europe Direct vám může pomoci.

Kontaktní údaje Europe Direct Česká republika:

Web: www.europe-direct.cz – internetové stránky jsou zaměřeny na evropská témata.

E-mail: ed@europedirect.cz - odpovědi jsou běžně zasílány do 3 pracovních dnů, složitější dotazy však mohou vyžadovat více času.

Tel.: **00 800 67 89 10 11** – centrální bezplatná linka. Lze na ni volat odkudkoli v EU, 9.00–18.00 SEČ (v pracovní dny), v kterémkoli úředním jazyce EU.

Jestliže hledáte poradenství či pomoc ve svém okolí nebo místní fórum rozvíjející dialog a informovanost o politikách EU, obraťte se na Vaše nejbližší místní informační středisko oficiální evropské sítě Europe Direct.

Hostitelská organizace: Institut pro regionální rozvoj, o.p.s.

Dr. E. Beneše 1873/61, 792 01 Bruntál

Tel.: +420 558 846 420

Email: europe.direct@iregio.org

Web: www.europe-direct.cz/strediska/bruntal

Skype: EuropeDirectBruntál